

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FUGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489. sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőek.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

BETEGH PAI

LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szögig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Városi polgármester- választás előtt.

(Dr) Országos, sőt világra szóló események foglalkoztatják ma az emberi elméket. Mintha az öreg föld sarkából kifordult volna, valóságos bábeli zür-zavar izgatja a népeket.

Ez a különleges állapot minket sem hagy érintetlenül itt, a magyar haza keleti határszélén, a Hargita, Budvár és Csicsér hegységek aljában. Mi is érdeklődünk az országos és világ-események iránt, de azért a magunk helyi, speciális bajainkról sem feledkezhetünk el, mert ezek egészen közvetlenül éreztetik hatásukat és pedig velünk, kizárólag e székely anyaváros polgárságával.

Az esztendő végét járjuk és egy-uttal a hat éves városi tisztviselői ciklus befejezése előtt állunk. A város tiz választott tisztviselőjének megbízatása lejár és a rendelkezés alkotmányos joga, visszaszáll a képviselőtestület tagjaira.

Nagy és igen nehéz feladat hárul most tehát a városatyákra, kik az egész közönség legközvetlenebb érdekeit vállalván képviselőtükbe, minden személyes befolyás nélkül: Székelyudvarhely város igaz, becsületes, lelkiismeretes szolgálatát kötelezték szemelött tartani.

A városi tisztviselői állásokra 9303—912. sz. alatt a vármegye alispánja már kiírta a pályázati hirdetést, melynek határideje december 16-án lejár. Ez a dátum egy kis politikával van a hirdetménybe írva, mert úgy szól: „december hó 16-ik napjáig“ a pályázati kérvényeket be kell adni az alispánhoz. Nézetünk szerint tehát december 15-én már ott kell legyen a pályázati kérvény, mert hanem „elkésetten“ talál beérkezni. Ez különben a pályázni szándékozókra szól.

Minket, illetve a nagyközönséget a választás érdekelhet csupán. Ehhez pedig — a szavazáson kívül — köze van e város minden polgárának. Köze van, mert a terheket mindnyájan hordozzuk és akkor, midőn a pótdókat a város vezetősége javaslatba hozza s a képviselőtestület, melynek tagjait mi küldjük a forumra, e pótdókat megszavazza, mindnyájunkra terhet ró.

Nehogy rosszul essék tehát a képviselőtestület egyetlen tagjának sem az, mikép a polgárság szintén hallatni kívánja kialakult meggyőződését és arra kéri a képviselőtestületet, hogy a lehető legéberebb figyelemmel a város egyetemes érdekeire, adja majd szavazatát az arra igazán érdemes férfiakra.

Igen lényeges, Székelyudvarhely város anyagi és erkölcsi érdekeit mélyen érintő, fontos kérdés a polgármesteri állás betöltése. Ettől függ a jövő fejlődés mikéntje. Azt hisszük, ebben mindnyájan egyetértünk. Ezt

senki letagadni nem akarja, de nem is tudja.

Már most, ha visszatekintünk az elmúlt évekre, hol és minő biztosítékot, reménységet találhatunk a jövőre!?

Ugy-e, a Gotthárd János polgármestersége alatt és annak idejében történt a legutóbbi népszámlálás?

Ugy-e, hogy ezzel a népszámlálással kapcsolatosan újabb és óriási terhek hárultak a város összes lakosságára?

Ugy-e, hogy a fogyasztási adókat, az iparigazolványok díját felemelték?

Miféle ellenszolgáltatást kap ezért a közönség!? Semmit. Épen semmit. De mégis: az eddiginél sokszorosan drágábbá tették a megélhetést.

Igen ám, de hát ezzel szemben a város közönségét kárpótolta-e valamilyen formában a polgármester?

Igyekezett-e arra, hogy a súlyos terhek alatt roskadozó kereskedő és iparos osztály, a válsággal küzdő gazdálkodó közönség új jövedelmi forrásokhoz jusson s a mesterségesen reá rótt fölösleges kiadásokat fedezhesse?

Nem. E helyett kijárták azt, hogy még mielőtt az évek óta vajudó vámtariffa életbe léphetett volna, a városi tisztviselők fizetését oly magasra emeljék, ami sehogyan sem áll arányban teherviselő képességünkkel.

De hát ha még arányban állana is? Arra volnánk hivatva csupán, hogy gondosan fésült, gavallérosan öltözködő, s ami közügyeinkkel épen semmit nem törődő egyéneket dédelgessünk akkor, ha a közérdek világos hárára történék is!?

Nem uraim! Régen elhangzott igazság: Nem a közönség van a tisztviselőért, hanem megfordítva, a tisztviselőnek kell lennie a közönségért.

Gondolkozzék minden egyes képviselőtestületi tag a közelmúlt évek eredménytelenségeiről. Elmélkedjék arról, hát mindennek úgy kellett-e történnie, amiként történt? És ha ezekről bárki is behatóan, elfogultság nélkül mond bírálatot, reá kell jöjjön, saját szemeivel meg kell győződnie arról, hogy ezek a rothadt, büzhödt állapotok, tovább így nem maradhatnak.

Friss levegő, más légáramlat szükséges a városházához. Elég volt a tepedésből, a lakosság indokolatlan megterheléseiből. Állítsunk vezérnek oda olyan erőt, ki a becsületes, ügybuzgó munkásságban megedződött és a cseresznyefa szivarszipka gondos tisztogatásán, szakállrendezésén kívül, másra is volt ideje...

Éljen tehát Soó Domokos!

— Mindenik új előfizető,

aki a következő negyedévre most előfizet, a „Székely-Udvarhely“ ez évben megjelenő összes számait ingyen kapja.

Az oklándi székház az esküdtszék előtt.

— Hétfőn lesz a főtárgyalás. —

Azt hisszük, Udvarhelyvármegye közönségének még élénk emlékezetében van az a hírlapi felszólalás, mely a „Székely-Udvarhely“ folyó évi 30-ik és a reá következő számaiban megjelent.

Ha számban történt említés az oklándi járási székház ügyéről.

Ezek közül a marosvásárhelyi kir. ügyészség csupán kettőből, később pedig a vádtanács már csak egy számból böngészett ki olyas valmit, ami — szerintük, mint vádlók szerint — büncselekmény látszatával bírta.

Az inkriminált részek is folyton szűkebb térre szorultak s ha a vádirat ellen beadott kifogásaink alapján, a vizsgálat kiegészítést nyer és a mentő tanukat kihallgatják vala, esküdtszéki főtárgyalásra — a tényleges vádlóság kivizsgálása után — szükség sem lett volna.

Különben az ügyről magáról, Erdély legtekintélyesebb napilapja, a kolozsvári „Ellenzék“ ezeket írja:

Udvarhelyvármegyében nagyot és merészet gondoltak. Kigondolták azt, hogy járási székház kell Oklándra, a szolgabírói hivatal elhelyezésére. E praktikus gondolatot tett követte. Mihelyt Khuen-Héderváry Károly gróf helyébe Lukács László miniszterelnök jutott, azonnal kijártak 40,000 K-át az oklándi járási székház megvásárlására a kormánynál.

Mert hát a járási székház már meg is volt építve, azt előre kiszemelték, csak épen a vármegyére, mint új gazdára és az államtól kikönyörgött 40,000 koronákra várt.

A házat megépíttette volt Dr Hinléder Fels Ernő ügyvéd, a volt orsz. képviselő, aki édes testvérbátyja Ákosnak, Udvarhelyvármegye tiszt főügyészének, sógora Dr Sebesi János alispánnak és az oklándi járás főszolgabírójának is.

A székház céljára — habár a vármegye urai semmiféle versenytárgyalást nem hirdettek, a pályázati hirdetést is mellőzték — mások is felajánlották az általános felfogás szerint célszerűbb és lényegesen olcsóbb telküket.

Azonban a vármegye vezetői egyedül csakis a Dr Hinléder Fels Ernő házat találták a megyére nézve előnyösnek. Pedig ez a telek mindössze 681 □ öl területű és úgy a pincéje, mint a jégverem, ma is tele van büzhödt, egészségteien talajvízzel, mely a drága épület szilárdságában előbb-utóbb nagy kárt tehet.

A „Székely-Udvarhely“ című ellenzéki lapban felszólalás történt annak idején a célszerűtlen vásár miatt. Nevezett lap elmondotta, hogy az oklándi főszolgabírónak évi 520 K lakbér jár és így nem lehet méltányos az, mikép természetben mégis 2000 K-ás lakást kapjon; lévén a 40,000 K vételár 5 százalékos kamata évi 2000 K.

Mert t. i. a privát gusztyusra, nagy cifrán és sok fölösleges. költséggel felépített tornyos házat, utóbb csakis főszolgabírói la-

kásnak szánták és legkevésbé sem a hivatali helyiségeket befogadó, tulajdonképpeni járási székháznak.

Járási székház tehát maig sincs még Oklándon. De 40,000 koronás főszolgabírói lakás van.

A járási székházat ma'd csak ezután fogják megépíteni és pedig abból a 18,000 K összegből, a melyre a jövő évi állami költségvetés terhére 15,000 K-át ígért a belügyminiszter.

A nevezett ujság csodálkozással tett említést a közvélemény nyomása alatt a dolgok illeten állásáról. Felsorolta a rokonságot is. Olyanformán nyilatkozott, mintha azt mondanók a jó közmondással, hogy: „A legszentebb szentnek is maga felé hajlik a karja“.

Egyéb sem kellett a vármegye élén álló székház-vásárló uraknak, nyomban sajtópert indítottak: Betegh Pál, az ellenzéki „Székely-Udvarhely“ c. ujság, már rég óta üldözött szerkesztője ellen.

E furcsa vásár ügyében december hó 9-én lesz a sajtó-ügyi esküdtszéki főtárgyalás Marosvásárhelyt. Kíváncsian várjuk a hazafias marosvásárhelyi esküdtpolgárok ítéletét, akik annak idején, a darabontok korszakában, oly fényes elégtételt szolgáltatottak az akkor is méltatlanul üldözött lapszerkesztőnek.

Adventkor.

Ebben a nehezen virradó téli időben az éjszaka fátyola még erősen ráterül a falvakra, amikor megszólalnak a templom hangjai és hajnali áhitatra hívják a hívőket. A templomok misztikus fényt hintenek bele a sötétségbe, és mintha még azok lelkére is hatással lenne ez, akiket szkepszis tart karjaiban. Boldog, akinek hite van, boldog, aki bizik a jövőben.

Bizzunk-e a magyarság jövődjében? A legutóbbi népszámlálás adatai szerint tízmillió magyar volnánk, ebben a hazában az összes nemzetiségekkel számítva, mi vagyunk abszolút számerőben.

Csak hogy ne bizzuk el magunkat. A mostani Balkán-háború megmutatta, hogy kis nemzetek nemzeti lelkesedése mily óriási tényező. Hogy sokszor nem a számok, hanem a nemzet lelkesedése beszél. És vajjon nincs-e minálunk sok tünet arra, hogy a nemzeti lelkesedés lángja nem lobog már úgy a magyarban, mint eddig. Ha csak azt nézzük, hogy mily sivár közönnyel figyeljük a közviszonyok zavarát, az alkotmányos gépezet megakadását, — lehetetlen nagy szomorúsággal erre nem gondolni. A nemzeti fellendülés elmúlt szép idejére, amelyet a korszellem nivellál, mondjuk az általános nagy emberszeretetre.

A nemzeti eszme amugy is fakulóban van. Varázsa elvesz és csak ifju, fejlődni tért foglalni akaró nemzetek hatalmas lendítője még most is. Egész Európában végig száguld a kozmopolita érzés új uralkodó eszméje, még leginkább megkimélte, a kontinensen Németországot és a sziget Albiont. Azok a jelszavak, amelyeket nemzetközileg a munkásság követel, az általános emberi szeretet érzelmeinek kedvezőek, de a nemzeti eszmének kárára vannak. Ezért esik gondba sok nemzete nagyságáért aggódó hazafi, mikor e jelszavak nálunk oly hatalmas kopogtatják a közéletnek minden ajtaját. Ki volna olyan botor, hogy a haladás-tól elzárkózzék és egy európai uralkodó szellem mégis a nemzeti érzés megmentésére kell törekednünk. Ez volt az az őserő ezer évig, legyen ezután is. Lehetetlen emberi természetünk szerint, hogy a nemzeti karakter feláldozásával, egyéb téren is ne veszítsünk.

Most, mikor hamar ereszkedik rá a

tájra az esti sötétség; most, amikor a hajnal virradásába beleszól az adventi harangszava; most, amikor ebben a ködös időben a nemzeti nagyság számbeli erejét élénk tárják — most, gondolkozzunk, elmélkedjünk azon, hogy a faj szaporodása, a nyelv terfoglalása, egyuttal jelenti-e a nemzeti erőnek szaporodását, a nemzetnek terfoglalását? És ha nem jelenti, akkor tegyünk róla, mindenki a maga hatáskörében, hogy a nemzeti eszmények fénylő csillaga ragyogjon fel újra.

Szellemi téren is csak azt szabad támogatnunk, ami nemzeti irányu és nem kozmopolita. Ám terjedjenek a nyugat eszméi: de lássuk el őket nemzeti tartalommal. Mikor a kozmopolita irodalom mai nagy bevonulását tartja, az ember aggódva gondol arra, mennyi magyar lelket mérgez meg a világpolgárság eszméje.

Vajjon ilyen adventből következik-e a nemzeti megváltás újjászületése, vagy legálabb régi nemzeti eszményeink új és díszőbb korszaka! N. U.

Történeti arckép.

Ki az a Heltai Ferenc?

Pardon! Nem mi kérdezzük és nem is mi felelünk rá.

Minket az egész dolog csak annyiban érdekel, hogy Heltai Ferenc — az oklándi kerület munkapárti képviselője és a székelyderzsi derek tanítópár méltatlan áthelyezettje.

Hanem a „Budapesti Naplót“, a kormánynak e benfentes félhivatalos szócsövét, már igazán érdekli s úgy hisszük — az oklándi választóknak is szívesseget teszünk, ha a nevezett kormánypárti ujság közleményét velük megismertetjük.

Szól pedig ez ígígyen:

„Ki az a Heltai Ferenc? Egy ur, aki negyedszázad óta szerepel a magyar közéletben és ezalatt sok millióval gazdagabb lett. Azonfelül olyan ember, aki megvesztegetéssel próbálta keresztülvinni az általa igazgatott gázgyár szerződésének megújítását, holott ezzel hivatalos számítás szerint 200 millió koronával megkárosította volna azt a fővárost, melynek bizottsági tagja volt. Olyan ember, aki azonnal vállalkozott a városított gázgyár igazgatására is, mihelyt az előbbi terve dugába dőlt. Olyan ember, aki örömtüzek közt átvette a város számlájára azt az addig is általa igazgatott, tehát általa jól ismert gázgyárat, melyről csak a 21 milliós vételár után jelentette ki, hogy — ócskavas. Olyan ember, aki a főváros gázgyarának sulytyomban megrendelt 30 millió ára szént, holott ehhez semmiféle szabályozott joga nem volt. Olyan ember, aki ezért, hogy gázigazgatói állását, jóvedelmét, „anyagbeszerzési jogát“ és mérhetetlen, korlátlan, majdnem királyi hatalmát, melyet magának kikötött, zavartalanul megtartsa, lehetetlenné tette az erdélyi földgázforrásokban rejlő milliárdok értékesítését, a fővárosi drágaságnak ezzel járó enyhítését és az egész ország ipari életének föllendítését.

Ilyen ember ez a Heltai! És mert ilyen ember, tehát senki se veheti rossz néven, senki se tagadhatja meg tőlünk azt a jogot, hogy tegnapi gyanúsító, jogtalan, a közéleti illembe és a hazafias tartózkodás kötelességeibe ütköző kirohanása mögött — megint csak magánérdeket, megint csak személyes, önző, számító szempontot, megint csak a közérdekkel ellenkező háttérrel keressünk. Kerestünk és egyet-mást már meg is találtunk.

Azt mondja Heltai ur abban a tegnapi beszédben, hogy az államvasut: „anyagbeszerzési vállalat“. A beszéd végén pedig lekeztető hangon mondja:

hogyha a kereskedelemügyi miniszter ur nem nyul bele va-eréllyel az államvasutak igazgatásába és nem valósítja meg az államvasuti igazgatás reformját, elsősorban nem veszi el az államvasutak igazgatásától az anyagszerek kezelését és nem ruházza azt, külföldi mintára, egy külön az ő vezetése alatt álló hivatalra, akkor ott rend, felelősség, szigorú takarékos gazdálkodás soha sen. fog meghonosodni. (Mozgás.)

Hát mi úgy érezzük, hogy itt van a kutya eltemetve. L'appetit vient en mangeant. Evés közben megjön az ember étvágya. Evés közben — „anyagbeszerzés“ közben. Heltai ur az „anyagbeszerzés“ címén minden alap nélkül meggyanúsítja az államvasut igazgatóságát. És azután előáll a jótanácsesal. El kell venni a vasut igazgatóságától az anyagbeszerzést, melynek rejtett izéről olyan sok jót tud a gázigazgató ur — a saját étkezésének emlékei folytán. Külön anyagbeszerzési központot akar. És annak persze egy külön vezetőt. Hogy kit? még van róla a véleményünk. Bizonyára olyan valakit, aki az ediginél is jobban megerősítene, megalapozná Heltai Ferenc hatalmát a fővárosi „anyagbeszerzés“ terén. Sőt, ki tudja? Talán hivatalkotna arra, hogy Heltai ur egyes kirándulásokat tegessen az országos „anyagbeszerzés“ kevésbé kényelmes, de terjedelmesebb területére.

Olyan embernél, mint Heltai Ferenc, a kinek mulájában annyi az olyan közéleti tevékenység, mely magánérdeket szolgált a közérdek rovására, mindenesetre jogunkban áll föltételezni, hogy ez a közérdekkel olyan nyilvánvalóan ellenkező tegnapi szereplése is valamilyen önző, magánérdekű háttérrel takar. Heltai Ferenc tegnap azzal kezdte a posta és a vasut ellen irányuló kirohanását, hogy: „Lasciate ogni speranza!“ Mi pedig ezzel az igazán csak nagy költői elme mélyében fakadható legeslegsomorubb mondással végezzük. Mert ott, ahol — mindezek dacára Heltai Ferencnek még mindig tere nyílik a közszereplésre: ott már igazán le kell mondani még a reményről is...

„Szóval, a hol Heltai jár, ott lába nyomán — megfű sem terem — közjóra.

HIREK.

— Székely Testvérek! A védtelenek az üldözöttek, az igazságot szeretők, az emberbaráti eszméket, a közműveltséget terjesztők és azokért lelkesülni tudók rendithetetlen előharcosa már 18 hosszú esztendő óta a »Székely-Udvarhely«. Sok igazságtalanságot visszavert. Sok gyalázatos visszaélésről lerántotta a leplet. Mindig a mások előhaladásáért küzdött. Inkább a száraz, sokszor keserű kenyér mellett maradt, míg annyian bőséges kincsekben könyököig vájkáltak, de kibontott zászlóját soha sem árulta el. Az ármány, az irigység, a rosszakarát ezer nyilait röpítették feléje alattomosan. Számtalanszor életére törtek, de mindannyiszor üldözői voltak a vesztesek a megszegyenültek, mert az igazság fegyverei ellen hiába küzdenek a gonoszok. Ha ezek a közismert elvek, a »Székely-Udvarhely«-nek a tisztesség határain belől követett iránya lelkesíti továbbra is széleskörű olvasó közönségét. Ha azt akarják, hogy a vármegyének legyen egy igazán szabad, valóban függetlenségi organuma, úgy minél intenzívebb, minél hathatósabb pártolást kérünk, mert e lap ereje — a közönség leg-sajátabb érdeke, amely jövőben is szolgálni kíván. K... tehát az előfizetés megújítását és a hatalom elnyomásával szemben az igazságot s becsületes hazafiságot hirdető lapunk támogatását és terjesztését.

— Polgári fillérestély. A székelyudvarhelyi polgári önképző és segélyező egyesület e

hó 10-én rendezendő fillérestélyén dialogot adnak elő: Mihály Iluska és Bodrogi Balázs, cimbalomszólót játszik: Málviánszky Piroska, szaval: Bokor Lajos, énekel: Székely Jenő, melodramát ad elő: Zöldágyi Rózsika, a képviselőjelöltet előadják N. N. urak. Az estélyt Balázs Ida és Fülöp Mariska rendezik.

— **A takarékpénztári betétek és a háboru.** A háboru nemcsak a csatatéren pusztít, de a közgazdasági élet forgalmában is. Már a háborútól való félelem okozta azt, hogy a betevők megrohantak néhány takarékpénztárt s nagymennyiségű betét visszafizetését követelték. A nép széles rétegeiben az a téves és gazdaságilag primitív felfogás vált urrá, hogy háboru esetén a betétek az ellenség prédájává válhatnak. Ez nem félel meg a valóságnak s ez téves felfogás, mert a takarékbetétek háboru esetén sincsenek veszélyeztetve, sőt a hágai konvenció értelmében még a győztes ellenfelek sem áll jogában kezét a nép takarékbetéteire rátenni.

— **Műsoros estély.** A róm. kath. főgimnázium Mária-kongregációja f. hó 15-én műsoros estélyt rendez, amelyre az érdeklődőket tisztelettel meghívja a Rendezőség. Részletes műsor e lap következő számában fog megjelenni.

— **A hitfelekezeti kántortanítók.** Teved, aki azt hiszi, hogy ez a disztinkció szószaporitáson alapul. 1907 óta háromféle kántort ismerünk. Hitfelekezeti, állami és községi. Az utóbbi kettő jelentvén ama kántort, akit az állam, vagy község ad kölcsön az egyháznak. Már most lássuk, fizetés dolgában hogyan áll közöttük a viszony. Az 1907. évi XXVII. tc. 11. §-a értelmében csak a hitfelekezeti kántortanító tanítói és kántori járandósága számítható együttesen az ezer korona alapfizetésbe, míg az állami, vagy községi iskolánál alkalmazott tanítók kántori járandósága az alapfizetésnél figyelembe nem vehető. Ez kétségtől nagy anomáliája az 1907. évi törvénynek. Már maga Aponyi Albert gróf, akkori kultuszminiszter megígérte, hogy a hitfelekezeti kántortanítók ezen sérelmét orvosolja. Annál nagyobb kíváncsisággal várják tehát az érdekeltek az új fizetés-tervezet nyilvánosságra hozatalát, remélvén, hogy eme súlyos diszparitást megszünteti. Ebből azonban aligha lesz valami, tekintve, hogy az új tervezet is az egyenlőtlenség elvén épült.

— **A községi jegyzők újabb vesztesége.** Az adóbevallási ivatek, ahol az adóköteles fél nem volt képes azokat szabályszerűen kitölteni, a községi és körjegyzők töltötték ki s minden bevallási ív kitöltéséért 20, illetve 40 fillért szedtek, mely mint mellékes jövedelem a kormányhatóságilag jóváhagyott törvényhatósági szabályrendelet értelmében megillette őket. Ismerve a falusi viszonyokat, ez a 20 és 40 fillér, ha nem is emelkedett nagy összegre, mégis csak biztosított pár száz korona mellékjövédelmet. A városi nép sem igen képes az adóbevallási ivatek szabatosan kitölteni, mennyivel kevésbbé tud ennek a polgári köteletségnek a falusi köznép eleget tenni. Az ivatek legnagyobb részét a jegyzők töltötték ki. Ezután is ők végzik ezt a munkát. Az új törvény továbbra is a jegyzők köteletségévé teszi az olyan adózóknál, akik nem képesek a bevallási ivatek kitölteni, ennek a munkának a teljesítését, mégis azzal a különbséggel, hogy ezután azért egy fillért se számíthatnak; az új adótörvény kifejezetten megmondja, hogy a jegyzők az adóbevallási ivatek díjtalanul kötelesek kiállítani. A jegyzők között most az a felfogás került felszínre, hogy tekintettel a kormányhatóságilag jóváhagyott s hatályon kívül nem helyezett törvényhatósági szabályrendeletre, szerzett jogaikhoz tovább is ragaszkodnak, mert ha lassanként minden mellékjövédeltől elesnek, csak a munka ma-

rad meg és a köteletség, mely évről-évre több és szigorubb: akkor a jegyzői fizetések megfelelő emeléséről is gondoskodni kell.

— **Az eltörölt ünnepek és a bíróságok.** X. Pius pápa a „Motu proprio de diebus festis” címmel kiadott iratában tudvalevőleg felmentette a híveket a misehallgatás köteleossége és a szolgai munka tilalma alól. Urnapján, Karácson, Husvét és Pünköst másodnapján Gyertyaszentelő Boldogasszonynapján (február 2-án), Gyömrőlcsoltó Boldogasszonynapján (március 25-én) és Kisasszonynapján (szeptember 8-án). Mivel azonban e napok ünnepi jellegét nem szüntette meg, az igazságügyi miniszter elrendelte, hogy a megjelölt napokat az igazságügyi hatóságok ügyvitele szempontjából továbbra is ünnepnapoknak kell tekinteni s a királyi bíróságok és a királyi ügyészségek részére kiadott hivatalos naptárban vörös betűkkel kell feltüntetni.

— **A NAP a magyar ujságírás szenzációja.** Tessék elolvasni és feltétlenül meggyőződik róla, aminthogy azonnal kostatolni fogja azt is, hogy A Nap a magyar közönség legkedvesebb lapja. A 48-as eszmék és a magyar nemzeti törekvések egyetlen hű és törhetetlen szószólója. Főszerkesztő: Braun Sándor. Dr. Hajdu Miklós társszerkesztő. Munkatársai: a magyar ujságírás kitünőségei. Példányszáma amerikai ujságsiker: 155.000 példány naponként. Egy szám 6 fillér. Előfizetési ár: egy évre 18 korona, fél évre 9, negyedévre 4 korona 50 fillér, egy hónaps 1 korona 60 fillér. Minden jó magyar fizessen elő A NAP-ra!

— **A Hét.** Kiss József hetilapja pályafutásának huszonnegyedik esztendejét kezdi meg a jövő év januárjával. Az új évfolyam küszöbén jogos büszkeséggel hivatkozhatik arra, hogy a magyar irodalom új korát A Hét indította. Ez a lap volt kezdetől fogva az, amely utat nyitott az új hangoknak, új irodalmi irányoknak és felkeltette a magyar közönség olvasókedvét és figyelmét az irodalmi magaslatokon álló alkotások iránt. A Hétben ezután is hatalmas erőt, eleven harciasságot és igazi haladást talál az olvasó. A Hét csak a szépet keresi és csak a szépet adja. Ezért kelti törvénye, hogy minden, ami szép, az modern is. És modern csak az lehet, ami szép. A nívót többre becsüli, mint a felkapott jel-szavakat, a kétes értékek előtt nem hódol meg csak azért, hogy alázatosnak lássék. Cikkeit a magyar hírlapirodalom legkiválóbb erői írják, novellái magas irodalmi színvonalon mutatják be a meglevő irányzatok mindegyikét. Rovatjai, melyekben az irodalmi színházi és művészi eseményeket tárgyalja, mindig elevenek, tartalmasak és szellemesek. Két apróbb rovata pedig: a Toll és Tör és az Innen-Onnan egészen speciálisai A Hétnek.

A Hét előfizetési ára fél évre 10 korona. Aki a januártól kezdődő előfizetés összegét most már beküldi, annak újévig ingyen küldik a lapot. Mutatványszámot a kiadóhivatal (Budapest, VIII., Népszínház-utca 22.) ingyen küld.

Közgazdaság.

Elkallódó milliók. Az értékpapirokban való tőkeelhelyezés ma már nálunk is szélesebb körökre terjed. Legalább egy sorsjegye mindenkinek van, de meglehetősen mennyiségben birtokolnak részvényeket, zálogleveleket, állampapirokat, szóval kamatozó értékpapirokat. Ami különösen az állampapirokat illeti, a pénzügyminiszter csak nemrég konstataulta azt a tényt, hogy ma már 42,4 százaléka a magyar állampapiroknak belföldön van elhelyezve, míg tíz év előtt ez az arány 34,6 százalék volt.

Szóval Magyarországon is örverdetes módon gyarapszik az értékpapírbirtok.

Köztudomású azonban, hogy az értékpapíroknak kezelése gondosságot követel. Tudni kell és figyelemmel kell kísérni, hogy az értékpapíroknak osztalék- vagy kamatszelveit mikor és hol váltják be és ezt nem szabad aztán elmulasztani, mert ebből érzékeny károsodás származhatik. Legfeljebb 5 esztendő alatt élévülnek az ilyen kamatok és ezen idő után hasztalan jön valaki a szelvényvel, azt nem váltják be többé, az egész elveszett.

Még jobban kell vigyázni a kisorsolásokra. A sorsjegyeket, némely részvényeket, a kötvényeket, a zálogleveleket időnkint kisorsolják. A nyereséget vagy a tőkeösszeget bizonyos idő múlva fel kell venni, mert különben szintén elvesz. Rendszerint 20 év múlva elévül a tőke és akkor már nem lehet követelni. De ennél is nagyobb baj, hogy a kötvények és záloglevelek, valamint a kamatozó sorsjegyek a kisorsolás után megszűnnek kamatozni, ellenben a szelvényeket ennek ellenére beváltják és amikor 10—12 év múlva a tulajdonos rájön arra, hogy a kötvényét kisorsolták és felakarja venni a pénzt, ezt nem fizetik ki teljes összegben, hanem levonják a már beváltott szelvényeket. Megeshet tehát, hogy az értékpapírbirtokos ily módon a szelvények útján felemészti az egész tőkét, szóval, hogy az utóbbit egészen elveszíti.

Csak végig kell nézni az ugynevezett hitrelekös kimutatásokat, amelyekben fel vannak tüntetve a kisorsolt, de még fel nem vett tőkék.

Olyan jelentéktelen kis sorsjegyeknél, mint a József-sorsjegy 4 darab 10.000 forintos főnyeremény és számtalan kis nyeresemény, amelynek már régen kihúztak, nincsenek felvéve. A zálogleveleket és kötvényeket összevéve, legalább 40—50 millió az a kisorsolt összeg, amelyért birtokosaik nem jelentkeztek.

Ennek nyilván csak az az oka, hogy az értékpapírbirtokosok gondatlanok és hogy nem tartanak megbízható pénzügyi és sorsolási lapot, amelyből mindazt megtudhatják, amire értékpapírjaik kezelésénél szükségük van.

Ennélfogva akinek sorsjegyei és más értékpapírjai vannak, az ne mulassza el, hogy előfizessen a Pénzügyi Hírlap-ra, amelynek sorsolási mellékletét, a Pénzügyi Utmutatót a m. kir. belügyminiszter mint teljesen megbízható szakközlönyt, a m. kir. pénzügyminiszter pedig, mint szakértelemmel és pontosan szerkesztett közlönyt, hivatalosan ajánlott. A lap előfizetői a januári számmal ingyen kapják a Pénzügyi és Tőzsdei Évkönyv-et, amely értékpapírbirtokosokra fontos tudnivalókon kívül tartalmazza a kezdettől fogva kihúzott, de kifizetés végett be nem mutatott összes sorsjegyek és más értékpapírok számainak jegyzékét úgy, hogy abból mindenki maga is meggyőződhetik, hogy vajjon ki van-e már húzva, vagy nem. A Pénzügyi Hírlap előfizetési ára egy esztendőre, az összes mellékletekkel együtt, 8 korona, mely összeg legcélszerűbben postautalványon küldendő be a kiadóhivatalba: VII, Rákóczi-ut 44. szám alá.

Névjegyek a közeledő új-évre most már megrendelendők Betegh Pálnál, hol a legnagyobb választék van a legújabb divatu papirokból

húzott drótszállal.
kb. 75 százalék áram megtakarítás.
TÖRNETETLEN!
Magyar
SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK
Budapest, VI. Teréz-körút 36.

= ÉRTESÍTÉS. =

Üzlet átalakítás miatt

a raktáraimban levő összes férfi és nőidivatárucikkek, készruhák, cipők, fehérneműek, kalapok, terítők, függönyök stb. árait tetemesen leszállítottam s így ritka alkalmu bevásárláshoz módot nyujtok a mélyen tisztelt vevőközönségnek. Ezen alkalmat most tessék felhasználni.

Tisztelettel:

Szenkovits János Utóda.

Eladó vagy kiadó belsőség.

Székelyudvarhelyt Solymossy-utca 27 sz. a. 212 négyszögöl területű belsőség, melyen most épült 2 szoba, konyha, 2 kamra, üveges veranda, sütőház, fatartó, sertésöl és igen szép kert van, örök áron eladó vagy többévre azonnal bérbe vehető **Lukács Ferenc** tulajdonosától. — Bővebb felvilágosítást nyújt szívesből a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatala Kossuth-utca 31. sz.

BOR!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Eladó méhek. Nyolc drb országos méretű kaptár jól betelelt méhekkel eladó László Dénes kántor-tanítónál Fenyéden.

Czell Frigyes

és Fiai

bortermelők és bornagykereskedők **Medgyes.**

Legjobb beszerzési forrás terméstartadta valódi erdélyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

Szám: 5683—1912

Hirdetmény.

Homoródszentmárton és vidéke tejszövetkezet felszámolásban cég felszámoló bizottsága közhírré teszi, hogy a szövetkezet az 1912. évi március hó 23. napján tartott rendes közgyűlésén feloszlását elhatározta.

A szövetkezet felszámoló bizottsága felhívja tehát a szövetkezet hitelezőit, hogy a K. T. 249. §. 2-ik bekezdése értelmében követeléseiket ezen hirdetmény közzétételétől számított hat (hat) hó alatt a szövetkezettel szemben érvényesítsék.

A kir. törvényszék, mint kereskedelmi bíróság.

Székelyudvarhely, 1912. évi nov. 11-én.

Gyarmathy Ferenc s. k.

kir. tiszvári bíró.

A kiadmány hitelül:

Szama Albert kiadó.

Feiner Szeréna hölgy-fodrász és hajmunkakészítő Székelyudvarhelyt, Árpád-utca 7. sz., (Tó-utca sarokház).

Udvarhelyvármegye Nemes Családjai. Szerkesztette: Pálmay József. Ára füzve 16 K. Míg a készlet tart kapható: Betegh Pál könyvkiadónál Székelyudvarhelyt. E díszesen kiállított, az egyes családok címereivel illusztrált mű, igen becses család-történelmi adatokat tartalmaz.

*A székelyek alkotmányának története,

különösen a XVI. és XVII. században. Irta: Dr. Konnerth János Németből fordította Balásy Dénes fővárosi tanár. Ára 4 K. Rendkívül érdekes, a székelység legsajátabb ügyeit tárgyzó mű, mely 408 oldalas, vas-kos kötetben a székelyek ősfoglalását, a Székek fejlődését, feladatát, kapitányait, a hulló vagy szolgabírókat (székűbörö), a főkirálybírókat, az esküdteket vagy székűböröket, a jegyzőket vagy nótáriusokat, a falut vagy községet, a rendeket a Székelyföldön (A hárm rend, A földönlakók, Székely támasz, Székely bánja vára 1562, A darabntok, A két első rend helyzete, lófők, A primorok vagy főnépek, Nemesek, jobbágyság, zsellérek), a székelyek hadi szolgálatait, a hadterhek felosztását a rendek között, muszály vagy hadi szemléket, a praesidium vagy határőrséget, a székelyek adózását, az egyenlő megterhelhetőség korszakát 1562-től 1601-ig, a rendes közterhektől való megszabadulás korszakát 1601-től 1657-ig, hadadót, török adót fizetnek a székelyek is, 1657—1601-ig, a székelyek birtok- és örökösödési jogát, a székelyek sóhordási jogát nagy tudással, kitűnő fordításban tárgyalja. Új nyomokon jár. Kiváló forrásmunka, gazdag adatokkal. Kapható Betegh Pál könyvkereskedésében Székelyudvarhelyt.

Névjegyek

az új-év alkalmára már most megrendelendők
Betegh Pál könyvnyomtató-intézetében. — Legnagyobb választék. — Legújabb divat szerinti minták.
— Mérsékelt árak. — Pontos kiszolgálás.